

BALKANLAR'DA

TÜRK KÜLTÜRÜ

KÜLTÜR-TARİH-AKTÜALİTE DERGİSİ

MAYIS - AĞUSTOS 2015

SAYI: 92

ISSN 1300 - 4468

Nehir Ağırseven - Selimiye / EDİRNE

“Muhacirler kaybedilen toprakların aziz hatıralarıdır.” Mustafa Kemal ATATÜRK

Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci Dernekleri
Federasyonu'nun Yayın Organıdır.

Sayı: 92

Kurucusu: Mümin GENÇOĞLU

Sahibi:
Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci
Dernekleri Federasyonu Adına
Doç. Dr. Yüksel ÖZKAN

Genel Koordinatör: Kader ÖZLEM

Yazı İşleri Sorumlusu: Erdiç KAHRAMAN

Temsilcilerimiz
Fahriye ERSOY (İzmir)
Bayram ÇOLAKOĞLU (Kocaeli)
Fikret POYRAZOĞLU (İstanbul)
Lütfi ÖZGÜR (Yalova)

Yayın Kurulu
(E) Büyükelçi Bilal ŞİMŞİR
(E) Büyükelçi Ömer Engin LÜTEM
(E) Prof. Dr. Hayriye SÜLEYMANOĞLU
(E) Prof. Dr. Hüseyin MEMİŞOĞLU
Prof. Dr. Hüseyin MEVSİM
Prof. Dr. Kamuran REÇBER
Prof. Dr. Sibel TURAN
Doç. Dr. Barış ÖZDAL
Yrd. Doç. Dr. Bülent AKYAY
Yrd. Doç. Dr. İsmail SELİMOĞLU
Dr. Erhan TÜRBEDAR
Gözde Kılıç YAŞIN

Halkla İlişkiler Sorumlusu
Halil ŞEN

Reklam Sorumluları
Sabri ÖZTÜRK
Süleyman İNAN
Günaydın İZMİRLİ

İletişim:
Balkanlar'da Türk Kültürü
Ankara Yolu 292/2 16330 Yıldırım-BURSA

İnternet: www.balgoc.org.tr - www.bgf.org.tr
E-posta: balkanlardaturkkulturu@yahoo.com

İÇİNDEKİLER

4 Ohri Çerçeve Anlaşması'nın 14.
Yıldönümünde Türkler
Enes İBRAHİM

6 Makedonya'da Kumanova Baskını ve
Makedon Hükümeti
Gözde Kılıç YAŞIN

10 Bulgaristanlı Türkler Olarak Yaklaşan
Sonumuzu Görmekten Bilgisiziz
İsmail KÖSEÖMER

12 Edebiyat Eleştirisinde
Kosova Türk Edebiyatı
Taner GÜÇLÜTÜRK

16 İçimizden Biri
Zülkef YEŞİLBAHÇE

20 Faaliyetler

27 Kitap Tanıtımı

28 Şiir Köşesi
Taner GÜÇLÜTÜRK

29 Yemek Tanıtımı

Enes İBRAHİM

Türk Hareket Partisi
Genel Sekreteri
Milletvekili

OHRİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI'NIN 14. YILDÖNÜMÜNDE TÜRKLER

Ohri Çerçeve Anlaşması'nın imzalanmasından 14 yıl geçse de Ohri Çerçeve Anlaşması'nın uygulanmasında hala ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Son yıllarda artık ruhunu kaybeden bu anlaşma siyasi pazarlıklar, baskı, tehdit, rüşvet ve yolsuzluklar için kullanılmaktadır. Ohri Çerçeve Anlaşması'nın imzalanmasıyla Makedonya'daki tüm etnik toplulukların beraber yaşamasını sağlayacak bir zemin hazırlanmıştı. Makedonya'yı artık daha adaletli bir dönem bekliyordu...

14 yıl içinde ne kadar adaletli bir dönem yaşandığı, çok tartışılacak bir konudur. Adalet beklediğimiz Ohri Çerçeve Anlaşması'ndan Makedonya'da yaşayan Arnavutların durumu iyileştirilerek, çeşitli kurum ve kuruluşlarda yer alması sağlandı. Türkler unutuldu. Arnavutların kurmuş oldukları siyasi partilerin sürekli hükümette yer alması sağlandı. Seçim öncesi koalisyonlar ile

seçimlere katılan Türk siyasi partileri de son 14 yıl içinde iktidarda yer aldılar.

2001 yılında imzalanan bu anlaşma siyasi pazarlık konusu olup, her seçim öncesi ve sonrası bu konu üzerine Makedon ve Arnavut partileri arasında pazarlıklar yapılmıştır. Fakat bu pazarlıklarda Türklerin konumu hiç gündeme gelmemiştir.

14 yıl içinde kamuda Türklerin katılım oranı toplam nüfusunun üçte biri bile değil. Birçok bakanlıkta 14 yıl gibi uzun bir sürede bir tek Türk memuru bile yok. Devlet memuru statüsü kazanan onlarca genç ise evde oturup maaşlarını alıyorlar. Adeta sen maaşını al, sus, halkına hizmet etme, gibi bir uygulama söz konusu. Diğer bir yandan bu gençler bürokrasi hiyerarşisinde ne zaman yükselecekler? Her zaman mı Türk memuru en düşük tabakadaki memur olacak? Halkına hizmet etmeyecek Türk memurlara da Türk

halkının ne kadar ihtiyacı var, bu da ayrı bir konu. Bir ailenin tamamına iş imkânı sağlamak diğer taraftan bir ailenin tamamı işsiz olduğunu Makedonya'nın her bölgesinde görmekteyiz. İş konusunda adaletli dağılımın olmadığını, Türkler arasında nepotizm eğiliminin var olduğunu görmekteyiz.

“Yüz veya iki yüz gence iş imkânı sağladık” diye övünenler, önce bu hükümet süresi içinde ne kadar Makedon ve Arnavut'a iş imkanı sağlandığını araştırmalıdır. Devlet bütçesini parti imkânları için kullanan hükümet, hangi etnik topluluktan olduğuna bakılmaksızın toplam işe alınan vatandaşlardan Türklerin oranı nedir? Buna cevap bulduğumuz takdirde Türklerin gerçek durumunu öğrenmiş olacağız.

Arnavut partileri artık Ohri Çerçeve Anlaşması yerine başka bir anlaşma istediklerini dile getirmektedirler, fakat Ohri Çerçeve Anlaşma-

sı'ndan bu yana 14 yıl geçti ve bu anlaşma adaletli bir şekilde uygulanmamaktadır.

Hükümeti oluşturan partiler Ohri Çerçeve Anlaşması'nın ruhunu ve içeriğini hala anlayamamışlar. Ohri Çerçeve Anlaşması sadece yeni memurların atanması değildir. Veya büyük ortağın küçük ortağın payının verilmesi değildir.

Ohri Çerçeve Anlaşması birlikte yaşama kültürünün gelişmesi için bir anlaşma idi. Fakat hükümeti oluşturan partiler birlikte yaşama kültürünü geliştirecek yerine her seferinde toplumu daha da fazla ayrıştırıcı politikalar ve projeler üretmiştir. Siyasi krize son verme amacı taşıyan 2 Haziran – 15 Temmuz 2015 tarihleri arasında iktidar ve muhalefet arasında yürütülen müzakerelerde ve Pribe'nin raporunda, aslında devletin iflas ettiğini görmekteyiz. Siyasallaşan kamuda, partizanlaşan devlet kurumlarında Türklerin konumu elbette iyi olması mümkün değildir. Eğer hükümeti oluşturan partiler Ohri Çerçeve Anlaşması'nın ruhunu anlamış olsaydılar ne Kumanova'da yaşanan olayları yaşanacaktı, ne de Üsküp 2014 projesi gibi projeleri görecektik. Ohri Çerçeve Anlaşma-

sı'nı hükümeti oluşturan partiler içeriğini anlamak isteseydiler devlet bütçesi ile nasıl kiliseler yapılıyor, restore ediliyor ise camilerimizi, han, hamamlarımızı, Osmanlı eserlerimiz de devlet bütçesi ile restore edilecekti. Ama maalesef...

Bütün yaşanan bu süreçte iktidarın siyasi sorumluluk taşıması gerekmektedir. Toplumu ayrıştırmaya yönelik projelere imza atan hükümet, Türkleri tam anlamıyla unutmuş veya görmezden gelmiş, devlet bütçesinden Türkler yararlanamamış, merkezi yönetimde temsil oranımız düşük fakat yerel yönetimlerde Türklerin komumu daha da vahim.

Merkezi ve yerel yönetimlerin aynı parti veya koalisyon tarafından yönetilmesine rağmen yerel yönetimlerde Türklerin durumu içler acısıdır.

Türk Hareket Partisi olarak ayrıştırıcı yerine birleştirici unsur olacağımızı ve bugün yaşanan sıkıntıları yakından takip ettiğimizi ve buna yönelik sorunlara çözüm bulacağımıza eminiz. Türk Hareket Partisi'nin yer aldığı koalisyonun hükümetinde Türklerin konumu genel anlamda daha da iyileşecektir.

Gözde KILIÇ YAŞIN**

MAKEDONYA'DA KUMANOVA BASKINI VE MAKEDON HÜKÜMETİ*

Makedonya'nın Kumanova kasabasında Tode Mendol mahallesindeki bir eve, 9 Mayıs'ta polis düzenlenen operasyon sırasında evdeki silahlı grubun polise ateş açarak karşılık vermesi üzerine çatışma yaşandı ve 8'i polis 22 kişi hayatını kaybetti, 37 polis de yaralandı. Yapılan ilk açıklama söz konusu silahlı grubun Kosova Kurtuluş Ordusu (UÇK) mensubu olduğu yönündeydi. Nitekim operasyon sonrası tutuklanan Kosova'dan illegal şekilde Makedonya'ya geçtiği tespit edilen 28 kişilik liste Kosova Dışişleri Bakanı Haşim Taçi'ye iletildi. Makedonya Başbakanı Nikola Gruevski düzenlediği basın toplantısında, operasyonun 28 saat sürdüğünü ve polisin devlet ve kamu binalarına saldırı hazırlıkları içinde olan 40'ın üzerinde silahlı bir grupta karşı karşıya geldiğini ifade etti. Gruevski ayrıca operasyonla bir ay içinde sivillere yönelik terör saldırısı hazırlığında olan s grubun engellendiğini böylece 8 bin kişinin ölümünün engellendiğini ileri sürdü. Ne var ki, kısa süre sonra 13 Mayıs'ta Kumanova kentindeki olaylarda sorumluluk taşıdıkları iddia edilen İçişleri ve Ulaştırma Bakanları istifa etti. İstihbarat

Başkanı ve başsavcı da görevinden ayrıldı.

Gerilimi izleyen günler pek çok yorumu da beraberinde getirdi. Bunların başını 2001'de iç savaşa dönüşen etnik gerilimin yeniden canlandığı yorumu çekti. Gerçekten de 2001'deki çatışmalar Ohri Anlaşması'yla sona ermiş ve Arnavutlar anayasal düzeyde pek çok hakka kavuşmuşsa da etnik gerilim varlığını hissettirmektedir. Başkent Üsküp'te adım başı yükselen Makedon krallarının heykelleri bir yanıyla -daha çok Yunanistan ve Bulgaristan'dan yönelen- Makedon diye ayrı bir kimlik olmadığı söylemine karşı Makedonların kendi tarihlerini canlandırmak (veya tarih yaratmak) istemeleri şeklinde değerlendirilse de bir yanıyla Arnavutlara dönük bir psikolojik baskı olarak görülmektedir. Yanı şekilde Üsküp'ün her noktasından rahatça görülebilen büyük bir apartman boyutlarındaki dev haç da şehrin sahipliğine vurgu olarak algılanmaktadır. Öte yandan itiraz şansları olmasa da Makedonlar açısından Ohri Anlaşması ağır koşullar içermektedir ve üstelik Arnavutlar verilen hakları yetersiz

bulmakta bazen de aşırı isteklerde bulunmaktadır. Kaldı ki Balkanların genelinde zaten milliyetçi partiler oy oranlarını arttırmakta etnik gerilim bölgenin tümünde hissedilmektedir. Ancak Makedonya'daki 9 Mayıs operasyonuna dönük protestolar, olayın etnik bir gerilim olarak algılanmadığını göstermektedir. Zira protestolarda Türkler ve Makedonlar da bulunmakta ve hükümetin istifası etnik kökenlerden bağımsız olarak istenmektedir.

Gerginlikle ilgili olarak Batı'nın Arnavutlar üzerinden Makedonya'ya Türk Akımı'ndan çekilme mesajı verdiği ve hatta bunun "Makedon Hükümeti'ne karşı darbe" olduğu yorumu da yapılmıştır. Hatta Rus gazının taşınmasındaki rotada bulunan ve Rusya'yla yakınlaşarak AB'nin Rusya yaptırımlarına karşı çıkan Yunanistan'a da Makedonya üzerinden mesaj verildiği, Makedonya'daki olası bir etnik çatışmaya Türkiye'nin de çekilmek istendiği ifade edilmektedir. Elbette ki bu senaryo imkânsız, olmayacak ya da kastedilen kesimlerden beklenemeyecek bir hamle değildir. Rusya Devlet Başkanı Putin'in açıklaması uyarınca Türk

Akımı'nın Yunanistan, Makedonya ve Sırbistan üzerinden devam edeceği düşünülmektedir. Ancak Türk Akımı'nın gerçekleşmesinin önünde yıllar bulunmaktadır ve ilk aşamada Trakya'ya kadar geleceği kesinleşen gazın kalan rotası henüz planlanmış değildir.

Bu noktada bir sorunun faydası olacaktır: Gerginlik kime yarar?

***Gerginlik Arnavutlara yarar mı?**

-Arnavutlar açısından nerede yaşadıklarıyla bağlantılı olarak yeni bir baskı ortamı oluşması bakımından gerginliğin istenebileceği düşünülebilir mi? Bilhassa Sırbistan içindeki Preşova'da yaşayan Arnavutlar, bölgede Arnavutları ilgilendiren her türlü gerginlikten en fazla etkilenen coğrafya. Preşova üzerindeki baskıdan yılmış durumda. Makedonya'daki gerginlik Preşova'da her köşe başına Sırp timlerinin yerleşmesine neden oldu, haliyle haklı-haksız tutuklanma ihtimali dahi kendi başına gerginlik yaratıyor. Ancak Preşova'da halkın temsilcisi sayılabilecek tüm dini ve siyasi liderlerle yaptığımız görüşmelerden çıkan üç önemli sonuç var: -Kosova'da Sırlara verilen tüm haklar Preşova Arnavutlarına da sağlanmalı, -Preşova Kosova'nın bir parçasıdır (tarihen) - "ABD ya da AB, bize sahip çıkmazsa Sırbistan bizi yok eder." Batı'nın ilgi göstermesi ise Kosova Savaşı'nın ve sonrasındaki bağımsızlığa giden sürecin gösterdiği üzere gerginliğin had safhaya çıkması, silahlı çatışmaların

yaşanması ile doğru orantılı. Daha açık bir ifadeyle herhangi bir olay olmadıkça da durumlarında herhangi bir iyileşme ihtimali olamıyor. Dolayısıyla risk aynı zamanda kısmen fırsat da sağlar.

- Kosova Arnavutları açısından bakıldığında iktidar, bağımsızlığın başka bir ülke ya da toprak parçasıyla birleşmeme koşuluyla bağışlandığının farkında olduğu için bu konuda siyaset yürütmüyor. Ancak başta Vetevendosia Hareketi olmak üzere bu tür şartlı bağımsızlığın halkın kendi kaderini tayin hakkına aykırı olduğunu düşünen gruplar Kosova'nın Makedonya'nın batı bölgesinden ayrılmasını kabul edilemez görüyor. Uzun vadede Arnavutluk'la birleşip birleşmemeye de referandumla halkın karar vereceğini söylüyorlar. Preşova'nın Kosova'ya birleşmesi ya da Yunanistan'ın kuzey/kuzeybatı bölgelerindeki Arnavutların da ana topraklarıyla birleşmesi umulan ama hedef olarak anılan konular değil. İlk etapta halledilmesi gereken meselenin Makedonya'daki Arnavutların Kosova'yla birleşmesi olduğu ifade ediliyor. Bu çerçevede Makedonya'daki Arnavutların haklarının da kâğıt üzerinde kaldığı, Ohri Anlaşması'nın tam olarak uygulanmadığı da savunuluyor. Kısacası Kosova'nın resmi değil ama "kalbi" hedefi Makedonya Arnavutlarıyla birleşmek: Kriz, ihtimal doğurur.

- Makedonya'daki Arnavutlar siyasetçiler bazında, hükümetle ortaklık yürüten gruplar, aşama aşama Ohri Anlaşması'nın işlevselliğinin artacağı kanısındalar.

Genel anlamda siyasiler için Makedonya devletinin tanınmış ortağı olmanın cazip yönleri olduğu ifade edilebilir. Tabana indiğimizde devletin ayrımcı davrandığı izleniminin yaygın bir görüş olduğu ancak sıcak çatışmaların "öldürücü etkisinin" tercih edilmediği görülür. Ancak aynı zamanda eski UÇK mensuplarının silahlarının toplanmadığı, bu kesimin "her an" için hazırlıklı olduğu da bilinir. Kısacası Makedonya Arnavutlarının büyük kısmı, kalan sorunların siyaseten çözülebileceğine inançlarını korurken bir kısmı ise "özgürlük" için uygun bir zamanın geleceğini düşünür. UÇK mensuplarına devlet madalyası ve özlük hakları istenmesi olayından sonra UÇK'nın eski liderleri tüm siyasi partilere bu talebin karşılanmaması durumunda eninde sonunda UÇK'nın yeniden harekete geçeceği uyarısı yapmıştı. Geçtiğimiz ay da Kosovalı bir grup Arnavut sınır bölgesinde bir karakolu ele geçirmişti. Bazen azınlıkta olan bu tür görüşler, ölümlerin yakıcılığı ile çoğunluktaki ılımlıları da kendi savaşlarının bir parçası haline getirebilirler. Yani gerginliği tercih eden bir grup Makedonyalı Arnavut'un varlığından bahsedilebilir.

***Gerginlik Sırbistan'a yarar mı?**

- Gerginlik Sırbistan'ı kendi Arnavut azınlığı bakımından tedirgin eder ancak hem Arnavutlar üzerindeki denetimini legal ve meşru şekilde arttırmasını hem de kendi bir takım önlemlerindeki haklılığına delil oluşturmasını

sağlar. Aynı zamanda AB ile müzakere sürecinde azınlık hakları başlığı altında yetersiz bulunan reformları için de haklılık oluşturur. Sadece Arnavutlar değil Sancak Boşnakları da kendi statülerini Sırbistan'a karşı AB'ye başvurular yoluyla dengelemeye çalışmaktadır. Bu nedenle sürekli sorun çıkaran ve –Makedonya'da olduğu gibi- her türlü hak tanınsa dahi yeni hak talepleriyle içinde bulundukları devlette gerilim yaratan Arnavut azınlık imajı, en çok Sırbistan'ın işine yarar. Öte yandan Sırbistan, Yugoslavya'nın dağılması döneminde Boşnaklar ve Arnavutlar üzerindeki zulmünü “Hristiyanlık için Radikal ve terör kaynağı Müslümanlara karşı savaştığı” söylemiyle savunmuştu. Kapalı kapılar ardında destek aldı mı bilinmez ancak Batı'nın uzun süre Bosna'daki katliamlara sessiz kaldığı, sonrada oluşturduğu “Güvenli Bölgeler”in de ölüm ve vahşet ürettiği bilinir. Sırbistan demokrasi döneminde de Radikal İslam'ın Avrupa'ya uzanışında Arnavut ve Boşnakları kullandığı söylemini kullanmıştır. Her ne kadar Makedonya'daki gerilim din çatışması boyutunda değilse de Bosna'da Vahabi oldukları gerekçesiyle Sırp polisi tarafından tutuklanan Boşnaklar konusunda “algı dengesi” ya da dikkatlerin dağılması etkisi yaratacaktır.

Gerginlik Makedonya'ya Yarar mı?

-Makedonya halkı kapsamında baktığımızda kuşkusuz Makedon, Arnavut, Türk, Boşnak ya da diğer etnik unsurlar açısından ülkenin

olağanüstü hal dönemine girmesi tercih edilir bir durum değildir. Muhalefet ve iktidar açısından baktığımızda, kontrollü gerginliğin bir takım avantajlar yaratabileceği açıktır. Muhalefet, Nisan 2014'te gerçekleştirilen seçimden hemen sonra usulsüzlük yapılan seçimlerin sonuçları tanımadıklarını, meclis oturumlarına katılmayacaklarını açıklamış ve derhal seçimlerin yenilenmesini istemişti. O günden bu yana da seçim çağrısı yapmaktan vazgeçmedi. Gerilimin nihai noktada Başbakan'ın istifasını getirmesi zorunlu erken seçimin de kapısını açacaktır. İktidar açısından ise illegal dinleme faaliyetleri ve bir gencin polis tarafından öldürüldüğüne ilişkin ses kayıtlarının sebep olduğu protestoların 2001 dönemini hatırlatan “daha ciddi” bir güvenlik sorunu nedeniyle gündemden kalkması gibi bir faydadan söz edilebilir.

Yorumlar arasında bulunmasa diğer bir ihtimal olarak dikkatlerin Avrupa ve ABD arasında Balkanlar konusunda belli bir süredir devam eden görüş farklılıkları ve güç mücadelesine yönlenmesinde fayda bulunmaktadır. Makedonya açısından bu kadar net olmasa da Kosova için ABD Büyükelçiliği binasından yönetildiği kanısı bölgede hakimdir. Ancak Almanya da AB üzerinden bölgedeki etkinliğini arttırmaktadır. Kosova-Sırbistan görüşmelerinde Almanya, ABD'nin de onayını alarak inisiyatif üstlenmiş ve ikili arasında 19 Nisan 2013'de bir anlaşma imzalanarak ilişkilerin normalleşmesi hedefiyle

masaya oturulmuştu. Aynı anlaşma Sırbistan için tam üyelik; Kosova için İstikrar ve Ortalık Anlaşması müzakerelerini başlattı. Arnavutluk Başbakanı Edi Rama'nın Kasım 2014'teki Sırbistan ziyaret sırasında Preşova'yı ziyaret talebi ancak Angela Merkel'in devreye girmesiyle karşılık bulabilmişti. Bugün Almanya'nın on yıl öncesine göre Balkanlar'da daha aktif rol oynadığı görülmektedir. Bunun son örneği, Kosova ve Makedonya'daki 2014 seçimlerinde Almanya'nın desteklediği partilerin yine muhalefette kalması ancak her iki ülkede de muhalefetin ilginç bir protesto gerçekleştirerek hükümetin kurulmasını engellemesidir. Önce Makedonya'da genel seçim sonrasında seçim usulsüzlüklerine dönük itirazları dikkate alınmayan muhalefet partinin tüm milletvekilleri istifa etti. Meclis oturumlarına katılmayarak iktidarı meşruiyeti olmayan bir parlamentoya mecbur kıldı. Sonra Kosova'da yine genel seçim sonrasında seçimlerden ikinci, üçüncü ve dördüncü çıkan partiler hükümeti kurmak için anlaştıklarını açıklayarak bir anlamda anayasanın hükümetin kurulması ile ilgili prosedürünü işlevsiz bıraktılar. Her iki ülkede de seçimleri zaten iktidarda olan partiler kazanmıştı ve her iki birinci parti de hükümeti tek başına kuracak çoğunluğa erişememişti. Yine her iki ülkede de daha önce karşılaşılmamış yeni durum nedeniyle yeniden erken seçime gitme ihtimali gündeme gelmişti. Kosova'da mesele Haşim Taçi'nin Başbakan Yardımcılığı'na geçmesiyle çözüldü ancak

Makedonya'da ne hükümet istifa etti ne erken seçim kararı çıktı ne de iktidar ve muhalefet uzlaşısı sağlayabilecekleri bir orta nokta bulabildi.

Makedonya'da polis operasyonu nedeniyle yaşanan krizin öncesine gidildiğinde ise ülkenin Muhalefetteki Makedonya Sosyal Demokratlar Birliği Lideri Zoran Zaev'in ciddi iddiaları kamuoyuna taşıdığı ve sebeple de ülke genelinde protesto dalgalarının yayılmakta olduğu görülmektedir. Bu çerçevede politikacılar, gazeteciler ve dini liderler dâhil 20 bin vatandaşın Başbakan Nikola Gruevski'nin bilgisi dahilinde usulsüz ve yasalara aykırı şekilde dinlendiği ortaya çıktı. Üstelik ülkedeki büyükelçilikler ve diplomatların da dinlendiği iddialar arasında. Öte yandan her ne kadar Makedonya Başbakanı yabancı istihbarat servislerinin işi olduğunu ve kendisine dönük darbe yapılmak istendiğini söylese de Başbakan'a ait olduğuna inanılan rüşvet ve yolsuzluk yapıldığını gösteren ses kayıtları da Zaev tarafından basına sunuldu. Bunlar arasında Gruevski'nin Çinli firmalardan otoyol inşaatında kolaylık sağlamak karşılığında 20 milyon Euro rüşvet aldığını gösteren ses kaydı da bulunuyordu. Devlet bütçesinden bir Mercedes için 575 bin Euro harcadığına ilişkin ses kayıtları da bir yolsuzluk örneği olarak kamuoyuyla paylaşıldı. Telekulak skandalının çözümlenememesi, dinlemedeki sorumluluların bulunamaması durumunda AB için de bir başarısızlığın söz konusu olacağı, Balkanlarda da hukukun üstünlüğü

ve devletin hesap verebilirliğine darbe vurulmuş olacağı yorumları yapıldı. 9 Mayıs'taki operasyon krizinden sonra ise ABD, Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya Büyükelçileri'nden Gruevski'ye bu ciddi iddiaları –telekulak- araştırma çağrısı yapılarak Makedonya Hükümeti'nin Avrupa-Atlantik toplumunun demokratik ilkelere ve değerlere taahhüdüne ilişkin ciddi şüphelerinin oluştuğu» mesajı verildi.

Hükümetin yasadışı dinleme ve Başbakan'a yönelik rüşvet ve yolsuzluk suçlamalarının son noktası Makedonya polis tarafından 2011 yılında öldürülen Martin Neşkovski adlı gencin ölümünün ayrıntılarının hükümet tarafından gizlendiğine ilişkin ses kayıtları oldu. Burada Başbakan Nikola Gruevski, İçişleri Bakanı Gordana Yankulovska ve İçişleri Bakanlığı Sözcüsü İvo Koteski ve Gruevski'nin Özel Kalem Müdürü Martin Protugyer arasında geçtiği iddia edilen telefon kayıtlarında Neşkovski'nin ölümünün üstünün örtülmeye çalışıldığı iddia edildi. Bu ses kaydı 8 Mayıs 2015'te paylaşılmıştı ve Kumonova'daki polis baskını da 9 Mayıs 2015'te gerçekleşti. Bu arada muhalefet lideri Zoran Zaev, 17 Mayıs'ta çok daha önemli bir ses kaydı açıklayacağını duyurmuştu. Kumonova operasyonu ile ilgili Makedonya muhalefeti kaynaklı iddia da Hükümet'in tüm bu yolsuzlukları, skandalları ve bunlardan kaynaklı protestoları unutturmak için paralı askerleri UÇK militanı suçlamasıyla tutukladığı yönünde. Kosova'dan

geçiş yapanların UÇK militanı değil paralı asker olan Arnavutlar olduğu kastedilmektedir.

Bu noktada bir yandan Kosova-Makedonya sınır kontrolündeki ne tür bir ihmalin silahlarıyla birlikte UÇK ya da paralı militanların Makedonya'ya geçebildiği sorusu bir yandan bu kişiler gerçekten UÇK militanıysa bile yerleri hakkındaki bilginin ne zaman ve kim tarafından verildiği sorusu ortaya çıkmaktadır. Öte yandan ise basın özgürlüğünde en zayıf ülkeler arasında yer alan, muhalif her sese dönük baskı ortamının üst düzeyde olduğu Makedonya'da Zoran Zaev'e Başbakan'ın ayağını kaydırabilecek sarsıcılıktaki ses kayıtlarını kimin sağladığı da diğer bir sorudur. Kuşkusuz ki bunlar Makedonya istihbaratı, güvenlik güçleri ve yargısının doğru cevapları –belki- bulabileceği sorular. Ancak cevapları aranırken Makedon Hükümeti'nin düşmesi neden önemlidir, hangi güçler düşmesini ister ya da tüm bunlar yabancı misyon şeflerinin dinlenmesine bir misilleme olabilir mi sorularının cevabı yol gösterici olacaktır. Bugün kesin olan Makedonya'da etnik gerilimin hiçbir zaman dinmediği, Arnavutlar arasında Kosova'yla birleşme hayalini paylaşanların hala bulunduğu, Kosova'da da Makedonya Arnavutları ile birleşmeyi isteyen ve bunun için savaşı da göze alanların bulunduğu ama son operasyonun bunlarla ilgili olmadığıdır.

İsmail KÖSEÖMER

BULGARİSTANLI TÜRKLER OLARAK YAKLAŞAN SONUMUZU GÖRMekten BİLGİSİZİZ

“Cesur ve onurluyuz, ama sadece bunlar yeterli değil!”

Son günlerde patlak veren Kırcaali'ye üç saat Türkçe ünalgi (radyo) yayını tartışmaları Bulgaristan'da yaşayan Türklerin, son sayımda 588 318 kişi kendini Türk olarak belirtenlerin, toplumsal yaşamdan ne denli kopuk olduğunu belirgin bir biçimde gösterdi. Sadece sanal ortamda gösterilen tepkiler anlamsızdır. Herhangi bir siyasi tepkinin olmaması, ne bir derneğin kamuoyu önünde tepkisel bildirge yayınlamaması ki buradaki derneklerin tek çatısı bile yok, ne de barışçıl gösteri ya da yürüyüşün yapılmaması çok anlamlıdır. Bunların tamamı Türklerde toplumsal bilincin olmadığını gösterdi.

Günümüz gerçeklerinin özellik, öz devinim ve olağan durumunda sadece siyasi birliğin yetersiz kaldığı çok açıktır. İster birey, ister toplum olarak başarıya, varoluşa giden yolda siyasi birliğin gücü anca bir kum tanesi gücü ağırlığındadır. Kişiyi önce birey, sonra kendi toplumunun ve sonra da ulusal toplumun bir üyesi durumuna getiren birçok değişken ve etken vardır. Bunların başında kişi kimliğini oluşturan en temel öğeler dildir, varsıl gelenek görenektir, halkoyunlarıdır, el sanatlarıdır, kişilerin eğitim düzeyidir, iğe olduğu inançtır. Vatanımız Bulgaristan 25 yıldan beri elerki yolunu seçmiş olmasına rağmen Türklerin ve doğal olarak da diğer azınlıkların hak, özgürlük ve hukukları, acımasız ve kanlı,

baskıcı Jivkov'un 1971 öncesi siyasi düzeninden kötüdür. Denklemden yer alan tüm bilinmeyenlere rağmen her şey çok açık ve ortadadır.

1971'den önce

Bu tarihten önce ülkenin en büyük ulusal azınlığı biz Türklermişiz. Bu Anayasamızda da böyleymiş. Evet, ulusal azınlıkımız, kendimize ait birçok hak varmış. Okullarda Türkçe okutuluyor, bunun yanında bazı derslerin de Türkçe verildiği elimde var olan betiklerden de görülüyor. Okul betiklerini (kitaplarını) devlet basıyormuş. Ulusal ünalgıda Türkçe yayın ve varsıl dinletiler varmış. Kırcaali, Şumnu ve Hızırırkat (Razgrat) kentlerinde üç tane türkölü, şarkılı ve saz takımlı gösteri evi, Türk Dili derslerine öğretmen yetiştiren Kırcaali, Eski Zağra ve Şumnu Öğretmen Okulları, Sofya'da Türk Dili, Tarih, Fizik ve Matematik bölümleri varmış. Varsıl Türk halkoyunları sunumları, Türkçe ya da iki dilde yayınlanan çavlıklar ve dergiler, devlet basımında basılan Türk Dilinde betikler, Türk asıllı aydınların, bilimkışilerinin yetiştirilmesine olanaklar varmış. Kişiler arası komşuluk varmış. Söz verip yerine getirilmek, onurlu davranış ve yüksek erdemlikmiş. El sıkışma, tuğra basılan belgeden değerliymiş. Büyüklerin sözü dinlenir, kardeşlik değerliymiş. Siyasi fırka da yokmuş. Bu “mış”lar çoğaltılabilir, ancak günümüzdeki durum çok başka. Önce 1885, 1912,

1973-74, 1981, 1984-89 yıllarına geri gidelim.

Ad Kısımları

Nedense üç çeşit ülke yönetim biçiminde, 93 Savaşı sonrasında ülke azınlıkları üzerinde çeşit çeşit kanlı, acıklı, insanlık dışı oyunlar oynanmıştır. İlk Ad Kısımları 1885 Lofça'da, hem de kilise öncülüğünde Metropolit Natanail tarafından Müslüman Pomak Türkleri üzerinde yapılmaya başlanıyor. En acımasız 1912-1913 yılında ve sonuncusu da 1973-74 yılında gerçekleşiyor. Bazı kaynaklar 8 bazıları da 12 kez Pomak Türkleri üzerinde Ad Kısımları yaşandığını yazıyor. Ancak bir asır süren bir sürecin kaç kez olduğundan ziyade yapılmış olup bir kişinin bile cezalandırılmamış olmasıdır.

1981 yılında 180 000 Türkçe konuşan Müslüman Çingeneye de Ad Kısımları uygulanıyor. Kimi belgeler “Türk Çingenesi” olarak bilinen, ama onlar kendilerini “Usta-Millet” olarak tanımlayan azınlık üzerinde 1946 ve 1960 yıllarında da Ad Kısımları uygulandığını gösteriyor. Ülkemizde devam eden 100 yıllık Ad Kısımları evresinin son kanlı, acımasız uygulaması 1984-1985 yıllarında 1 309 000 Türkün sözde Aynı Soya İğe (Mensup) Toplumcu Toplum yaratılma isteğinin kurban edilmesiyle tamamlandı. Bulgar Prensligi döneminde başlayan, Bulgar Krallığı, Ortak Dizge ve Üretim Düzeni döneminde

şiddetlenen ve günümüz Elerki düzeninde hala bu Ad Kıyımı sürmektedir. Bu olayların asıl gülerken ağlatan yanı, siyasi düzenin kendi çoğunluğu, kendilerini Makedon diye tanımlayan kişiler üzerinde de Ad Kıyımını uygulamış olmasında yatıyor.

Toplumbilimciler, hiçbir hukuksal yaptırımı olmayan sözde Soya Dönüş, Asimilasyon, Yok etme ya da Eritme kavramlarını değil de neden Ad Kıyımı kavramını kullandığını çok iyi anlayacaklardır. Ama burada asıl sorunun bu kavramı, bizler, kendisi yaşayan ya da yaşayanların çocuk ve torunlarının kullanması önemlidir. Çünkü bir asırdan fazla süren bu suç, insanlığa karşı işlenen bir suçtur ve uluslararası hukuk çerçevesinde tanınıp cezalandırılmalıdır. Oysa insanlığa karşı işlenen bu suçlardan dolayı bırak bir kişinin cezalandırılmasını, Bulgar toplumunun büyük bir kısmı tarafından şimdiye dek doğru ve gerekli bir girişimmiş gibi kabul edilmesi, anlaşılmas ve üzücüdür.

Bilinçli ya da bilinçsiz olarak kullanılan diğer bir kavram da sözde göçlerle ilgilidir. Büyük Göç, Zorunlu Göç, Zorla Göç, Büyük Gezi ve bilmem ne göçü için de geçerlidir. Kendi meclisimiz buna Budunsal Süpürme (etnik temizlik) tanımlı yaptı ve bu olay böylece de kaldı.

Dil, İnanç, Ekin, Kimlik

Bu dörtlü, kişiyi birey, bireyleri toplum, toplumları el, elleri ulus yapan en önemli unsurlardır. Bunlar olmadan uygarlık olmaz. Bir kimseler soy, eşey, inanç ve ten boyası ayrımı olmadan Ulu Tanrı tarafından eşit yaratıldıysa, hakta da özgürlükte de hukukta da eşittir. Kişi olmak bunu gerektirir. Çok ekinli (kültürlü) toplumların birlikte yaşam sürdürmesi, karşılıklı anlayış ve onaydan geçer. Kimsenin Tanrıdan büyük olamayacağına göre, vergi ödemede ve ölümden eşit

olduğuna göre, neden bazı kimseler diğerlerine göre yasalar ve ülke iyilikleri önünde çok daha eşittir? Neden bazılarının vatan, vatan da bazılarının üvey ana olup üvey çocuk davranışı sergilemektedir. Vatanım Bulgaristan olduğu için bu konu anca Bulgaristan elini ilgilendirir.

Dilim bunları söylemeye, elim de yazmaya varmıyor ama usum güçlü ve özgür olmayı istediği için sözler öylece peşi sıra dökülüyor. Yine de özgür olduğuma kesin emin değilim! Çünkü özgürlük anca özgür tende, özgür usta yaşar. Beni de içerecek biçimde, bizler, Bulgaristan'da yaşayan Türkler özgür değiliz çünkü kaybedeceğimiz çok fazla şey var. İş, ocak güvencesini ve çoklarımızın geleceğini sağlayacak olgular, toplumda saygınlık yitirme, devletimize ve çoğunluğa hoş görünmek uğruna, bizi biz yapan özelliklerden uzaklaşma, bir yerlere ulaşmak için kimlikten vazgeçme ve de korku. Keşke korkumuz kaybedeceğimiz dünyevi olanaklardan değil de düşmandan, rakipten yana olsa. Ama yarırsız! Gerek eski düzenin uyguladığı Ad Kıyımı ve Budunsal Süpürmeler, güzel yaşam ve kentleşme yalanıyla birlikte benliklerin satın alınması, gerek ekonomik göçler, gerekse de devletimizin inceden inceye uyguladığı yok etme, eritme, köreltme ve kimliksizleştirme siyasetleri, yollu yordamlı bir biçimde belimizi büktü.

Devrim yapacak gençler yurtdışında, önderler yetişmiyor, tinsel önder olacak toplumbilimciler yok, devletin resmi öğretisiyle hareket etmeyenler kıyım uğruyor ve daha da kötüsü okuyan cahiller okumayan cahillerden katları biçiminde çoklar. Bir de sürekli ben, ben, ben diyenler var. Bulgarca bilmeyen bir yad kişi Türklerin çoğunlukta olduğu bölgeleri gezip, Türklerin hak, özgürlük, hukuk düzeyini araştırır, unutulmaya yüz tutan gelenek görenekleri ve varsıl

Türk ekininin durumunu görürse düğün törenlerine katılırsa bu sözleri çok daha iyi anlayacaktır. Yad kişi bunlara görse ne yazar buradaki halk doğru soruyu sormayıp aydınlanmaya sırt çevirmişse, beni sokmayan yılan bin yıl yaşasın inancıyla yaşarsa. Nereden bilsin ki komşunun bahçesini yok eden fil yarın öbürü gün onun da bahçesini yok edeceğini. Kör olası bencillik!

Günümüzdeki durum

Bir tane bile Türk Okulu, Türk Bilimyurdu, Türk Ekin Ortayı, Türk Araştırma Ortayı, Ulusal Sıralı ve Ünalı Yayını olmayan topluma ne denir? Kendi izletisini üretmeyen, ister çocuklara yönelik ister bilimsel olsun. Türkçe çavlık ve dergi basmayan, Türkçe betik basacak basımevine iğe olmayan topluma ne denir? Yuvalardan başlayıp, anaokulunda, ortaokulda en güçlü biçimde süren kendi çocuklarımızın öz benliğinin, dilinin, ekininin gelişmesini umursamayan ya da varolan durumu benimseyen topluma ne ad verildiğini sözlerle açıklama gücü de yaşamıyor değilim. Toplum denilebilir mi, onu da bilemiyorum?! Ama bir gerçek var ki o da yukarıda saydığım özelliklere, şartlara ve olanaklara iğe olmayanlara Bulgaristan yerli Türk toplumu denildiğine adımı bildiğim gibi kuşkuyla olmadıdır. Gözümüzü sürekli batıya çevirdik, onlar gibi yaşamak istedik ama ne Doğunun ne de Batının değerlerine iğe olabildik. Anca yaşıyor, sorusuz ve sorunsuz ödediğimiz vergilerin iyiliklerinden yararlanamıyor, başarmak için bireysel ve bencilce davranıp kendi sonumuzu hazırlıyoruz. Oynanan oyunların kurallarını yazmayan ve sorgulamayan kişi anca başkasının yazdığı kurallarla oynar yaşam denilen oyunu.

Umarım gelecek beni yanıltır.

Taner GÜÇLÜTÜRK**

EDEBİYAT ELEŞTİRİSİNDE KOSOVA TÜRK EDEBİYATI

Edebi eserlerin edebi sanat değerine erişip erişmediğini, kendi metodolojisiyle irdeleyip inceleyen bir edebiyat bilim dalı olan edebiyat eleştirisi ya da edebi tenkit, aynı zamanda edebi yaratıcılık sürecinde sanatsal nitelik unsurunun gerekli edebi kriterlerine göre esas alınmasını kamçılayan en önemli faktörlerden biri olmuştur. Osmanlı idaresinin intikaliyle birlikte Türkçe edebi yaratıcılık çalışmaları görülen Kosova'da, İkinci Dünya Savaş'ından sonra çağdaş edebiyat kriterleri ölçütlerinde ve değişik türlerde eserler yaratılmıştır. Ancak söz konusu edebiyat uzun bir süre edebi eleştirisinden yoksun kaldığı için Kosova Türk edebi yaratıcılığının bu döneminde eksik yönler kalmış ve kusurlu unsurlar ortaya çıkmıştır. Bugüne kadar yapılan araştırma ve incelemelerde edebiyat eleştirisinde Kosova Türk edebiyatı konusu ele alınmamıştır. Çalışmamızda bu sorunsal ele alınmış, bunun yanı

sıra edebiyat eleştirisinde bugüne kadar Kosova Türk edebiyatı üzerine ortaya konan en önemli edebi tenkitler tespit edilerek, en önemli bulgular ortaya konmuştur. Tebliğimizde tarama, inceleme yanı sıra edebi eleştiri analizi ve edebi tenkid gibi edebiyat araştırma metodolojileri kullanılmıştır.

Kosova Türk Edebiyatıyla ilgili Kosova ve Kosova dışında yapılan edebiyat eleştirilerinde değişik makaleler, değerlendirmeler, antolojiler ve eleştiri türünde üç temel kaynak karşımıza çıkmıştır.

Bunlar arasında bu konu üzerine duran en ciddi çalışmalardan ikisi, Doç Dr. Abdülkadir Hayber ve Güven Kaya, diğeri yerli yazarımız Fahri Kaya'nın çalışmaları oluşturmaktadır. Hayber, yazarların eserlerini eserden yola çıkarak irdelerken, Güven Kaya genelden esere doğru derinleşen bir yaklaşım izler; Fahri Kaya ise daha çok edebiyat tari-

hi niteliğinde bilgiler vermektedir. Bunun dışında bu alanda görülen çalışmalar daha çok tanıtım niteliğindedir. Dolayısıyla eserin içeriğine ilişkin bilimsel ve metodolojik bir araştırma özelliği bulunmamaktadır.

Süreyya Yusuf, Yugoslavya Türk Şiiri antolojisi önsözünde, Çağdaş Kosova Türk Edebiyatını, dolayısıyla bu edebiyatın ortaya çıkış ve gelişimindeki tarihsel süreci genel özellikleriyle ele alırken Osmanlı'nın Balkanlar'dan çekilişi ile Yugoslavya Sosyalist Federatif Cumhuriyeti'nin (YSFC) kuruluşu arasındaki dönemde, bu edebiyatın varlığını halk edebiyatıyla sürdürdüğünü ortaya koyar.

Yukarıda ortaya konan görüşlerin benzeri, bu defa nesir üzerine duran Bedri Selim'in hazırladığı antolojide de altı çizilmektedir.

Doç. Dr. Abdülkadir Hayber, Kosova Türk edebiyatı üzerine yaptığı çalışmalarında eserden yola çıkarak

değerlendirmelerde bulunur. Geniş topluluklardan ziyade eğitim öğretim görmüş kimseleri dikkate alarak çocuk edebiyatıyla Yugoslavya Türklerinin edebiyatına giren birçok şair ve yazarın aynı zamanda edebî yaratıcılığa da adım attıklarını vurgulayan Hayber, Sesler ve Çevren dergilerinin Makedonya ve Kosova Türklerinin edebiyatına büyük hizmetler sunduğuna da işaret eder. Hayber'e göre, Üsküp, Prizren ve Priştine çevresinde gelişen bu edebiyatta toplumcu sanat anlayışı hâkimdir ve savaştan çıkarak topluma hizmet etmek adına edebiyata baştan başlamak zorunda kalan aydınlar, yeni nesillere ancak bu yolla hizmet verebileceklerine inanmışlardır, dolayısıyla Tanzimat Edebiyatı Birinci Dönem şair ve yazarlarına benzetir.

Güven Kaya, Yugoslavya Türk Halkı Yazınına Gerçekçi Bir Bakış isimli kitabında ilk, orta ve genç kuşak diye tasnif ettiği yazarlarımızdan Naim Şaban, Süreyya Yusuf, Nusret Dişo Ülkü, Nimetullah Hafız, Hasan Mercan, Enver Baki, Arif Bozacı, Bayram İbrahim, İskender Muzbeg, Altay Suroy, Mürteza Büşra, Şecaettin Koka, Agim Rifat Yeşeren, Zeynel Beksaç, Osman Baymak, Ahmet İğciler'in eserlerini, toplumsal gerçekçilik ve

eleştirel gerçekçilik açısından ele alır. Ayrıca bu konuyla birlikte estetik, teknik yazım ve dil sorunlarını da inceler.

Fahri Kaya, Yugoslavya'da Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi'nde, Çağdaş Kosova Türk Edebiyatı ile Çağdaş Makedonya Türk Edebiyatını kapsayan ve Yugoslavya'da gelişen Çağdaş Türk Edebiyatının köklü bir geçmişi bulunduğu, Divan Edebiyatına paralel olarak gelişen bu klasik edebiyatın Balkan coğrafyasında çok sayıda Divan şairi yetiştirdiğini ifade eder.

F. Kaya, Yugoslavya Türk Şiiri üzerine yaptığı incelemede bu edebiyat coğrafyasının zengin bir halk edebiyatı mirasına da sahip olduğunu vurgular. Bu Halk Edebiyatı, Anadolu'da gelişen Halk Edebiyatıyla birçok ortak özellik barındırmakla beraber bu coğrafyaya özgü konu ve nitelikleri taşımaktadır. Kaya, Edebiyatımızdaki aşırı güdümlü tavır ve slogancılığın çoğu yazarı etkilediğini, o dönemde sosyalist gerçekçilik diye adlandırılan slogancı edebiyattan uzak kalabilen yazar olmadığına dikkati çeker. Kaya:

“Bu tavır zorlama değildir, yazar ve şairlerimiz bu söyleyiş biçimini o dönem için en doğru yöntem, en iyi yazın akımı olarak kabul etmiştir.

Bu akım sadece Türk yazarlarını değil; İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bütün edebiyat çevrelerin etkileyen bir yöntemdi. Maksim Gorki, Vladimir Mayakovski, birçok yazarlar için örnek yazarlardı. Ayrıca buradaki şairler Nazım Hikmet'in şiirinden de etkilenmişlerdi. Bunun başlıca nedeni o yıllarda yazıyla uğraşmaya başlayan aydınların devrimci ve şair olarak Nazım Hikmet'i daha yakından tanıyabilmeleri, Nazım Hikmet'in şiirlerinin hem konu ve hem de biçim bakımından o yıllarda Yugoslavya'da güncel olan şiire çok yakın olmasıdır...”

Süreyya Yusuf'un 1979 yılında Belgrad'da “Grafos Yayınları”ndan çıkan Lice Zemlje-Antologija Savremene Poezije Turske Narodnosti u Jugoslaviji/Toprağın Yüzü-Yugoslavya Türk Halkı Çağdaş Şiiri Antolojisi ise, Kosova'daki Türk yazarlar ve yaratıcılıkları üzerine yer alan görüş ve değerlendirmeleri bakımından, 1976 yılında Priştine'de “Tan Yayınları”ndan çıkan Yugoslavya Türk Şiiri antolojisiindeki görüş ve tespitler herhangi bir farklılık arz etmez, yeni bir şey söylemez.

Roman türündeki eserler emekleme dönemindeyken tiyatro dalında oldukça verimli sonuçlar elde edildiğini düşünen Bedri Selim, Yugosl-

lavya Türk Öyküleri antolojisinde İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana kırkı aşkın sahne oyununun yazılışını başarı olarak değerlendirir.

Selim, buradaki Türk halkının, Türkiye'deki edebiyata kıyasla kendi şair, öykücüsü ve romancısını yeni yeni yaratmaya çalıştığını; dönemin anayasasının da bütün ulus ve halklara dillerini konuşup yazmada gereken özgürlüğü ve her türlü olanağı sunduğunu vurgular.

Prof. Dr. Nimetullah Hafız'ın, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından 1989 yılında üç cilt halinde yayımlanan Yugoslavya'da Çağdaş Türk Edebiyatı Antolojisi'nde, Çağdaş Kosova Türk Edebiyatının şiir, öykü-roman ve tiyatro türlerine yer verilmiştir. Ancak söz konusu antolojide bu edebiyat üzerine herhangi bir ayrıntılı açıklama bulmak mümkün değildir.

Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın Türkiye Cumhuriyeti liselerinde okutulan edebiyat kitaplarında bu edebiyattan, "Yugoslavya Türkleri, bugün çok canlı Türkçe yazılı bir edebiyata sahiptirler. Şairleri, öykücüler, romancıları vardır" şeklinde bahsedilir.

1997 yılında Ankara'da Suat Engüllü, Prof. Dr. Mustafa İsen ile birlikte hazırladığı "Türkiye Dışındaki

Türk Edebiyatı Antolojisi-Makedonya Yugoslavya (Kosova) Türk Edebiyatı" 7. cildinde, Kosova Türk Çağdaş Edebiyatı üzerine değerlendirmede bulunan Engüllü, Kosova Türk Edebiyatında dil konusunda yetersizlik görüldüğünü, 1980'li yıllardan sonra bu açığın kapatılmaya çalışıldığını ifade etmektedir.

Daver Krasniç de "Çevren Dergisinin Balkan Türkleri Edebiyatındaki Yeri ve Edebî Etkinlikleri" adlı yüksek lisans çalışmasında tıpkı Hayber gibi benzeri şekilde tespitlerde bulunmaktadır: "Kosova Türk çağdaş edebiyatının ilk yıllarında birçok kişi sanat gereği değil de eğitim ve öğretimde duyulan ihtiyacı karşılamak için şair ve yazarlığa soyunmuştur".

Krasniç, bu edebiyatta deneme ve tenkit eksikliği tespit eder.

Doç. Dr. Dilek Yalçın Çelik, Çağdaş Kosova Türk Edebiyatı üzerine hazırladığı antoloji niteliğindeki çalışmada, Kosova yazılı edebiyatının üç dilde gelişen bir sanat anlayışının ürünü olduğunu, Türkçe edebiyatın üç dildeki bu sanat anlayışının sadece bir kolunu oluşturduğunu ifade eder.

Aslında tezkirecilik yapan Doç. Dr. Dilek Yalçın Çelik'in, Kosova Türk Edebiyatını bir tarihsel çerçeveye

oturtup dönemlere ayırırken de aynı hatayı yaptığı görülmektedir. Cem Topsakal ve Bedrettin Koro'nun Kosova'da Yaşayan Türkçe Eğitim kitabındaki eğitim tarihini esas alarak Kosova Türk Edebiyatını sınıflandıran Çelik, Kosova'daki Türk edebiyatını, Türkçe eğitimin geçtiği sürece göre dört evrede ele alır: Osmanlı Dönemi (1455-1912), Yugoslavya Krallığı Dönemi (1912-145 veya 1951), Sosyalist Yugoslavya Dönemi (1951-1999), Birleşmiş Milletler Geçici İdaresi Dönemi (1999-17 Şubat 2008). Edebiyat dönemlerinin tasnifinde eğitim tarihini değil, edebiyatların geçirdiği tarihsel süreçler ile edebî nitelikler esas alınmalıdır. Antolojide verilen örneklerin edebiyat tarihine göre ele alındığını belirten Çelik, (edebiyatımızın kimliğinde tarihsel süreç içerisinde Kosova ile birlikte yaşanan kırılmaları neden olarak göstererek) nasıl bir metot kullanılması gerektiği konusunda zorlandığını vurgulamaktadır. Osmanlı'nın çekilişi ile İkinci Dünya Savaşı arasındaki dönemde Kosova'da Türk Edebiyatında bir duraksama olmadığını, ancak önceleri gibi büyük bir gelişme de sağlanmadığını öne süren Raif Vırmiçada, bu dönemde edebiyat geleneğini sürdüren iki ismi öne çıkarır: Hacı Ömer Lütfü ve Hafız Fethi. Vırmi-

ça bu çalışmada, dipnot düşmeden ve açıklama kullanmadan bu edebiyatla ilgili şimdiye kadar zikredilen birçok konu ve ayrıntıyı tekrarlamaktan öteye gitmez.

Hasan Mercan'ın 1985'te Kosova (Yugoslavya) Türk Edebiyatının 40. Yıldönümünde yayımladığı Yaprak isimli kitabında, Yugoslavya Türk Edebiyatı hakkında Türkiyeli ve Yugoslav yazarlarının derlediği değerlendirmeleri sadece dikkate değerdir. Prof. Dr. Slavolyub Cinciç ve Prof. Dr. Darko Tanaskoviç'e göre ise, bu topraklardaki edebiyat, Türk Edebiyatının yanı sıra Balkanlar'daki ulus ve halkların edebiyatlarından da beslenmiştir. Tuna Akar Serin Serin çalışmasında diğerleri arasında Kosovalı Türk yazarların eserlerinde değişik konuların işleniş şekillerini ele alan Ethem Baymak'ın deneme niteliğindeki değerlendirmeleri, edebî araştırma metodolojisinden yoksun kişisel beğeni ve yaklaşımlardan öteye gitmez.

1980'li ve 90'lı yıllarda değişik dergilerde yayımladığı tanıtım niteliğindeki makalelerini Varayım Gideyim Urumeline – Türk Edebiyatı'nın Balkan Boyutu adıyla kitaplaştıran Prof. Dr. Mustafa İsen, Çağdaş Prizren Şairleri, Yugoslavya'daki Türk Edebiyatı ve Yu-

goslavya'da Türk Çocuk Edebiyatı konularına yer vermiştir. İsen'in söz konusu makalelerinden biri bir öncekinin tekrarı niteliğindedir. Örneğin, yinelediği bilgilerden biri Aşık Çelebi'nin Meşair-üş Şuara adlı tezkiresinde Prizren ve Priştine Divan şairleriyle ilgili “Şairler beşiği Prizren'de dünyaya gelen her çocuğa isminden önce mahlasının verildiği, Priştine'de doğan çocukların beline divit takıldığına” dair notlarıdır.

Konuyla ilgili yaptıkları değerlendirme görüşleriyle Mustafa Şerif Onaran, Adnan Binyazar, Yaşar Nebi Nayır, İlhan Berk, Oktay Akbal, Aziz Nesin, Şükran Kurdakul, Talip Apaydın, Demirtaş Ceyhun, Ozdemir İnce, Kemal Özer, Adnan Özyalçiner, Şennur Sezer, Zühtü Bayar, Feriha Aktan, Serhat Kestel, Hakkı Özkan, İrfan Ünver Nasretinoğlu, İsmail Gençtürk, Ethem Baymak, Slavolyub Cinciç, Darko Tanaskoviç, Oskar Daviço, Mladen Olyaç, Kiril Zlobec, Simon Drakul, İbrahim Kayan, İzzet Saraylıç, Enver Cerceku, Slobodan Vukanoviç ve diğer Türk, Sırp, Boşnak, Arnavut kökenli yazarlar da katılmıştır.

Sonuç

Tarihi kronolojik sırasına göre, bu çalışmalarda değişik açılardan

getirilen bakış ve hükümlerin en önemli özelliklerine yer verdik. Ancak, bu bakış ve hükümlerin çoğu sübjektif görüşlerden öteye gitmemektedir. Sübjektif bakışın somut örneği Suat Engüllü'nün Çağdaş Kosova Türk edebiyatı tarihini çarpıtan yorumlarıdır. Dolayısıyla ileride Çağdaş Kosova ve Makedonya Türk Edebiyatlarını inceleyecek araştırmacıların, bu kaynaktaki bilgileri dikkatli bir şekilde değerlendirmeleri gerekmektedir. Görülen o ki, Çağdaş Kosova Türk Edebiyatı'nın, uzun bir süre ilmî metodolojik ve objektif bir edebiyat eleştirisinden yoksun kalması, yazarların eserlerinin biçim ile muhtevasında birçok eksik ve sorunun ortaya çıkmasına yol açmıştır.

BİR HAYATIN FİLMİ: ZÜLKEF YEŞİLBAHÇE

Değerli okurlarımız, Balkanlar'da Türk Kültürü Dergimizin sayfalarında zaman zaman kendilerini kamu yararına çalışmalara adanmış değerli şahsiyetleri siz kıymetli okurlarımıza tanıtmaya çalışıyoruz. Bu sayımızda 1992 yılında Balkanlarda Türk Kültürü Dergimiz-

in yayın hayatına başlamasında BAL-GÖÇ Genel Başkanı merhum Mümin Gençoğlu'nun desteği altında Dergimizin ilk editörü merhum Ahmet Şerif Şerefli ile etkin çaba sarf etmiş olan değerli abimiz Sayın Zülkef Yeşilbahçe'yi sizlere bir kez daha tanıtacağız.

BAL-GÖÇ ve Balkan camiası onu çok yakından tanımakta. Dergimizin yayın hayatına başlamasından sonra uzun yıllar bu sayfalarda Balkan Türkleri ve ülke sorunları ile ilgili yazılar yazdı. Bunun da ötesinde 1984 yılı son aylarında kurulma çalışmalarına başlanan BAL-GÖÇ

Derneğini kuran 8 kişiden birisidir.

Kendisi 4 Ekim 1944 tarihinde Bulgaristan Kırcaali Sancağı Eğridere Kazası Sütkeşiği Belediyesine bağlı Topallar köyünde dünyaya gelir. 6 kardeşin en büyüğüdür. İlk ve Rüştüye mektebini kendi köyünde 1957/58 ders yılında bitirir. 1954 yılında Bulgaristan da yayınlanan "Eylülcü-Çocuk" gazetesinde ilk yazısı yayınlanır. Yazısı ile ilgili gazetenin genel yayın yönetmeni olan Ahmet Şerifov'dan (Dergimiz-

in ilk editörü olan Ahmet Şerif Şerefli) yazılı bir tebrik mektubu alır. Bu mektup onun hayatında gazetelere yazı yazma ufkunu açar.

"Halk Gençliği", "Rodop Mücadelesi" gibi gazetelerde 1970 yılına kadar yazıları yayınlanır.

1958/59 ders yılı için Kırcaali Pedagoji Okulu imtihanlarına girer. Yedek listede kendini bulur. Ne yazık ki çok meraklı olduğu öğretmen okuluna giremez. Mezun olduğu okulda aynı ders yılında geçici

olarak 6 ay öğretmenlik yapar. 1970 yılına kadar iki sanat okulu diploması alır. Askerlik hayatında Bulgar komutanın bir Türk asker arkadaşını dövmesini bir türlü hazmedemez ve olayı Trodovak Davası gazetesine yazar. Askeri olayı dışarı çıkardığı için 3 gün nezaret de kalır. Kırcaali'de sinema operatörü ve şoför olarak çalışır. Bu arada ailesi 1968 Göç Anlaşması çerçevesinde Türkiye'ye 1971 yılında göç ettikleri için sinemadaki işinden atılır. Çalışırken Kırcaali Akşam Lisesi'nin 11. sınıfın son günlerinde mezuniyet diplomasını alamadan 8 Haziran 1972'de iki evladı ve eşi ile bir yolunu bulur. Türkiye'ye gelir ve iltica eder.

Bursa'da bir kamu kuruluşu imtihanlarına girer ve yüksek puanla sınavı kazanır. Bulgaristan'da son

sınıfta bıraktığı Akşam Lisesi'ndeki tahsilini yeni baştan Bursa Erkek Lisesi Akşam bölümünde başlatarak 1978'de mezun olur.

Zülkef Ağabey Bulgaristan'da yaşadıklarını ve oralarda kalanları hiçbir zaman unutmamış; "onlar için neler yapabilirim" sorusunu her zaman kendine sormuştur. 1976-80 yılında Rodop Tuna Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Bursa Şubesi Yönetim Kuruluna seçilir. Çalışmalar 1970-71 yıllarında Rodoplar'daki Pomak ve Roman kardeşlere yapılanları belgelerle yetkili makamlara ve insan hakları kuruluşlarına taşımaktır. Bu arada çalıştığı iş yeri dergisinde şiirleri yayınlanır.

1983 yılında Bulgaristan'dan Pomak karışıklığı olan Türklerin isimleri değiştiriliyor şeklinde üzücü haberler gelmeye başlar. Mayıs 1983 yılında Doğru Hâkimiyet gazetesinde Bulgaristan Türkleri

başlıklı yazısı çıkar. Bunu diğer yazıları izler. Bulgaristan'dan zorla milliyet ve din değiştirme harekâtı

olacağı yavaş yavaş gün yüzüne çıkıyordu. Olayları yakından izleyen insanlar bu işin önlenmesi için bireysel değil, kitlesel mücadele yapılmasında birleşiyorlardı.

Merhum Mümin Gençoglu Ağabeyimizin başkanlığında 8 kişilik ekip BAL-GÖÇ Derneği'nin onayını Ocak 1985'te alırlar. Zülkef Ağabey ekibin en genç kurucusudur. Ancak önceden görev aldığı dernekten tecrübesi mevcuttur. BAL-GÖÇ Derneği kuruluşundan 2 yıl sonra yaptığı ulusal ve uluslararası çalışmalarla Bakanlar Kurulu kararı ile 1987 yılında "Kamu Yararına Çalışan Dernek" statüsünü kazanır. Dernek kısa zamanda güçlenir. Bulgaristan olaylarını belgeleri ile uluslararası kuruluşlara iletilir. Zülkef Ağabey derneğin Genel Sekreterliği görevini yürütür. Türkiye'nin birçok şehrinde mitingler

düzenlenir. O bu çalışmalarda önde gidenlerdendir. Ona bir de unvan takmışlar. Derneğin bel kemiği diye. Kısa adı BGF olan Balkan Türkleri Göçmen ve Mülteci Dernekleri

Federasyonu'nun kurucuları arasındadır. Federasyonun adındaki Mülteci kelimesi onun teklifidir. Sanki geleceği görüyormuş. On-

zorunlu göç başlar. Zülkef Ağabey yaşamını Balkan Türklerinin haklarının mücadelesi ve bunun örgütlü olarak

ların o mücadelesi Bulgaristan'da yaşayan Türk aydın ve milliyetçilerin cesaretle mücadelesine ışık tutmuştur. 1989'un Haziran ayında

gerçekleştirilmesi fikrine adamıştır. Kendisi halen Balkan Rumeli Türkleri Konfederasyonu Dene-tim Kurulunda görev yapmaktadır.

Yaklaşık 20 yıldır Bursa Yerel gazetelerde Balkan Türklerinin ve ülke meseleleri hakkında köşe yazıları yazıyor. Asimilasyonla ilgili 1400 üzerinde belge ve gazete kesitlerini özel arşivinde koruyor. 2003 yılında "Belgelerle Bal-Göç ve BGF Çalışmaları" (340 s.), 2008'de "Ata Topraklarından Ana Vatana Anılar" (330 s.) ile 2015'te yılında "Özgürlük ve Dayanışma Çınarı Bal-Göç" (283 s.) isimli kitapları 10 binin üzerinde okuyucuları ile buluşturdu.

"Ata Topraklarından Ana Vatana Anılar" isimli kitabı, sinema filmi "Kaçış 1950" adı ile çekildi ve gösterime girdi. Film TRT tarafından bu dönemde gösterime sunulacak. Kendisinin yaşam hikâyesini elbette buraya sığdırmak mümkün değil. Kitapları, köşe yazıları ve Kaçış 1950 filmi bu bağlamda siz okuyucularımız için anahtar kaynak görevi üstlenebilir. Bizim tarafımızdan söylenecek tek bir şey var. Şair Yurdakul'un değdiği gibi "Tarih nankör değildir bir hizmeti unutmaz. İstikbalin vicdanı aşk istemez, kin tutmaz."

BAL-GÖÇ'TE RAMAZAN BAYRAMI COŞKUSU

17.07.2015 tarihinde (Bayramın Birinci Günü) düzenlemiş olduğumuz bayramlaşma törenimize iştirak eden

- Sağlık Bakanı Sayın Mehmet Müezzinoğlu'na
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Faruk Çelik'e
- Ak Parti Bursa Milletvekili Sayın Emine Yavuz Gözgeç'e
- Ak Parti Bursa Milletvekili Sayın Hakan Çavuşoğlu'na
- Ak Parti Bursa Milletvekili Sayın Zekeriya Birkan'a

- Cumhuriyet Halk Partisi Bursa Milletvekili Sayın Lale Karabıyık'a
- Cumhuriyet Halk Partisi Bursa Milletvekili Sayın Erkan Aydın'a
- Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Recep Altepe'ye
- Osmangazi Belediye Başkanı Sayın Mustafa DüNDAR'a
- Yıldırım Belediye Başkanı Sayın İsmail Hakkı Edebalı'ye
- Nilüfer Belediye Başkanı Sayın Mustafa Bozbey'e
- Ak Parti İl Başkanı Sayın Cemalettin Torun'a

- Cumhuriyet Halk Partisi İl Başkanı Sayın Zafer Yıldız'a ve
- MHP İl Yönetim Kurulu Üyesi Recep Yıldırım'a
- Mestanlılılar Dernek Başkanı Sayın Hasan Öztürk'e
- Filibeliler Dernek Başkanı Sayın Abdurrahman Ardahan'a
- Eğridereeliler Dernek Yöneticilerine
- Bal-Göç Şube Başkan ve Yöneticilerine
- Değerli Bal-Göç Üyelerimize teşekkür ederiz.

İlk Olarak Bal-Göç'e gelen CHP Heyeti adına sırasıyla İl Başkanı Zafer Yıldız ve Milletvekili Lale Karabıyık konuştular. Lale Karabıyık seçim öncesi kendilerine iletilen sorunların Meclis çatısı altında takipçisi olmaya kararlı olduklarını söyledi. Yeni Hükümetin vatandaşın tercihleri doğrultusunda şekillenmesini umduklarını söyledi. CHP Heyetiyle birlikte derneğimize gelen Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey'de kısa bir selamlama konuşması yaptı.

CHP adına ziyarete katılan Milletvekili Erkan Aydın ise Bal-Göç'e her geldiğinde kendisini evinde hissettiğini söyleyerek, Ankara'da sorunların takipçisi olacağını anlattı.

Daha sonra Adalet ve Kalkınma Partisi çok geniş bir heyet olarak bayramlaşma törenimize katıldılar.

Heyet adına ilk önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik bir konuşma yaptı. "Bal-Göç'e gelirken sıradan bir derneğe gelmediğimizin farkında olarak geliyoruz" diye söze başlayan Faruk Çelik Bakanlığı esnasında sosyal güvenlik borçlanması yasasını çıkarttıklarını söyledi.

Bal-Göç'ün çalışma alanı ve etkinliği ile çok farklı bir sivil toplum kuruluşu olduğunu söyleyen Faruk Çelik ziyarette bulunan belediye başkanlarına hitaben artık Bal-Göç'e çok farklı ve büyük bir yer gerekiyor demesi üzerine ;

Yıldırım Belediye Başkanı İsmail Hakkı Edebalı "Biz o işi hallettik Sayın Bakanım" diyerek Bal-Göç'lülere yönelik bir merkez binası ve balkan evi konusundaki çalışmanın adeta müjdesini verdi.

Heyet adına ikinci sözü olan Sağ-

lık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu, Bal-Göç'ün farkını tıpta, "yitirilen organın acısını duymak" olarak tanımlanan histen hareketle anlattı.

"Bizler hem yitirdiklerimizin hem de var olanın, yaşadığımız yerin sevdasını taşıyoruz", dedi. Bal-Göç Başkanı Yüksel Kardeşim Gümölcine'de benim doğduğum köydeki Kadir Gecesindeki iftara katıldı bunun içinde ayrıca teşekkür ediyorum dedi.

Bayramlaşma törenimize Bursa Valisi Münir Karaloğlu'da iştirak ettiler.

Genel Başkanımız Doç. Dr. Yüksel Özkan bayramlaşmamıza katılan tüm heyetlere

Bal-Göç'ün misyonunu, faaliyetlerini, Ramazan ayındaki etkinliklerimizi ve göçmenlerin çözüm bekleyen sorunlarını anlattı.

“Ruhun Şâd Olsun Hakan Onbaşım” 30 Ağustos Zafer Bayramı Vesilesiyle Bu Yıl da Şehit Ailelerine Ziyaretlerimizi Sürdürdük

30 Ağustos Zafer Bayramı vesilesiyle daha önceki dönemlerde olduğu gibi bu yıl da şehit ailelerine ziyaretlerimizi sürdürdük. 30 Ağustos 2015 Pazar günü ziyaret ettiğimiz Nur Yüzlü Şehidimiz Hakan Yutkun'un şehadet hadisesini ailesinden de dinlerken hepimiz çok duygulandık.

Ziyaret esnasında şehidimizin annesinin 1978 Eskicuma(Tir-

govişte) göçmeni, babasının ise Yenişehirli olduğunu öğrendik. Bizleri kabul ettikleri ve hislerini bizimle paylaştıkları için kendilerine teşekkür ederiz.

Böyle bir vatan evladı yetiştirdiğiniz için size minnettarız.

Allah senden binlerce kere razı olsun Hakanımız.

Aile ziyaretini gerçekleştiren Bal-Göç Genel Başkanımız Doç. Dr. Yüksel Özkan'a Genel Başkan

Yardımcımız Günaydın İzmirli, Genel Sekreter Yardımcımız Erdinç Kahraman ve Yönetim Kurulu Üyemiz Şenol Sevinç te eşlik ettiler.

Bulgaristan'ın Türk Mandelası...

2004'te, 1922'de doğduğu topraklarda öldü..

Yazdığı bir şiir nedeniyle ömrünün 23 yılını hapis ve sürgünlerle geçirdi.

Türkler, Bulgaristan'da soykırıma uğradığında direnip Belene Kamp'ına gönderilenler arasında yer aldı.

O bir eğitimciydi.

Yanlışla göz yummadı.

Bu nedenle hırpalandı, horlandı, insanlık dışı muamelelerin yaşandığı kamplarda kaldı.

Ama..

Tarih, o insanlık dışı muameleleri yapanların aksine ona hak ettiği değeri verdi.

Nuri Turgut Adalı'nın verdiği özgürlük mücadelesi ona "Bulgaristan'ın Mandela'sı" dedirti.

Ölümünün 11. Yılında, hem Bulgaristan'da doğduğu köyde hem de Bursa'da Görükle Göçmen Konutları'nda adının verildiği parkta anıldı.

Anma töreninin organizasyonunda rol oynayan BAL-GÖÇ Genel Başkanı Doç. Dr. Yüksel Özkan, bu yıl il kez böyle kapsamlı bir anma gerçekleştirdiklerinin altını çiziyor.

Nuri Turgut Adalı gibi büyük mücadeleler vermiş isimleri BAL-GÖÇ'ün kurumsal kimliği ile anarak. Bulgaristan'daki özgürlük mücadelesinin gelecek kuşaklar tarafından da iyi algılanmasına katkı koymak istediklerini vurguluyor.

Özkan, yaptığı bu çalışmalarla BAL-GÖÇ'ü yeniden şekillendirerek, Avrupa Birliği üyesi olmuş Bulgaristan'ın geçmişini artık o toprakların çok uzağında kalan genç soydaşlarada bir miras olarak aktarmanın gayreti içinde gözüküyor.

Zaman ve mesafe; bu iki unsur yan yana geldiğinde geçmişi de ötelebiliyor çoğu kez..

Özkan da bulgaristan'daki Türklerin özgürlük mücadelesinde vebal ödemiş özgürlük sa-

vaşçılarını unutmayarak, unutturmayarak, BAL-GÖÇ'e yeni bir rol biçiyor.

İyi de ediyor hani

Çünkü değişer koşullar; BAL-GÖÇ gibi, Batı Trakya Türkleri gibi uluslararası niteliği olan dernekleri deyeniden biçimlendiriyor.

Bunun farkında olanlar kendilerini bu yeni duruma uygun hale getiriyorlar.

BAL-GÖÇ Genel Başkanı Doç. Dr. Yüksel Özkan bu değişimi fark ederek, yeni hamleler yapıyor besbelli ki..

Gerçi...

Nuri Turgut Adalı gibi insanlığa hizmet edip, gericiliğe karşı duran özgürlük savaşçılarını anmak aslında bir görev ve bu görev de sadece Bulgaristan'dan mecburi göç yoluyla Türkiye'ye gelmek zorunda kalanlara düşmüyor.

Evrensel değerler etrafında birleşen herkezingörevi Nuri Turgut Adalı gibi isimleri unutmamak, uunutturmamak.

Bundan Sonra Ağustos Ayının İlk Haftası “Nuri Turgut Adalı ve Milli Değerlerimiz Uğruna Mücadele Vermiş Tüm Kahramanları Anma Haftası” Olarak Kutlanacak

Bal-Göç olarak bugüne kadar milli ve manevi değerlerimiz uğrunda mücadele vermiş kahramanlarımızı anma konusunda hep hassas olduk ve çeşitli etkinlikler yaptık. Yürütme Kurulumuz aldığı bir kararla bu anmaları daha kurumsal ve kalıcı hale getirmek için 2015 yılından itibaren Merhum Gazi Kahraman Nuri Turgut Adalı'nın ölüm yıl dönümünün olduğu Ağustos Ayının İlk Haftasını “Nuri Turgut Adalı ve Milli Değerlerimiz Uğruna Mücadele Vermiş Tüm Kahramanları Anma Haftası” olarak ilan etmişti.

Bundan sonra tüm camiamızda Ağustos Ayının İlk Haftası “Nuri Turgut Adalı ve Milli

Değerlerimiz Uğruna Mücadele Vermiş Tüm Kahramanları Anma Haftası” olarak kutlanacaktır.

Bu kapsamda bu yıl, Bulgaristan Türklerinin direniş abidelerinden rahmetli Nuri Turgut Adalı ve Milli Değerlerimiz Uğruna Mücadele Vermiş tüm Gazilerimiz BAL-GÖÇ tarafından düzenlenen etkinliklerle anıldı.

“Nuri Turgut Adalı ve Milli Değerlerimiz Uğruna Mücadele Vermiş Tüm Kahramanları Anma Haftası” kapsamında ilk olarak Büyük Kahraman Nuri Turgut Adalı'nın Bulgaristan Adaköy'deki kabri başında 5 Ağustos'ta anma töreni düzenlendi.

6 Ağustos Perşembe günü

Bursa'da Yıldırım İlçesi Sarı Cami'de Merhum Nuri Turgut Adalı başta olmak üzere milli ve manevi değerleri uğrunda mücadele etmiş ve Hak'kın rahmetine kavuşmuş olan tüm isimsiz kahramanlarımız için mevlüt okutuldu.

7 Ağustos Cuma günü ise Bursa Görükle Göçmen Konutları'nda bulunan Nuri Turgut Adalı Anıtına çelenk bırakılarak merhumu anma konuşmaları yapıp dualar edildi.

Özgürlük Kahramanımız Nuri Turgut Adalı'yı ve Milli Değerlerimiz Uğruna Mücadele Vermiş

Tüm İsimsiz Kahramanlarımızı bir kez daha saygıyla anıyoruz. Şair Mehmet Emin Yurdakul'un dediği gibi;

“Tarih nankör değildir, bir Onun sisli ve korkunç yollarına nur serper.”

hizmeti unutmaz;

İstikbâlin vicdânı aşk istemez, kin tutmaz.

Şu dünyada bir büyük rüya gören kahraman

O kartala benzer ki en yangınlı şimşekler

Bal-Göç, "Cebel Bayramı-Cebel Günü" Törenlerinde Kalabalık Bir Heyetle Temsil Edildi

Asimilasyon politikalarına karşı başkaldırışın sembollerinden olan Cebel'deki yürüyüşün yıl dönümünde kutlanan Cebel Gününe, her zaman olduğu gibi bu yılda Bal-Göç olarak kalabalık bir heyetle katılındı.

Aynı zamanda BRTK(Konfederasyon) Başkanvekili ve BGF (Federasyon) Genel Başkanı da olan Bursa Bal-Göç Genel Başkanı Doç. Dr. Yüksel Özkan burada yaptığı konuşmada özetle şunları söyledi:

"Soydaşlar yaşadıkları ülkelerinin bayrakları altında eşit haklara sahip olmalıdır"

"Bulgaristan Türkleri asla "ikinci sınıf

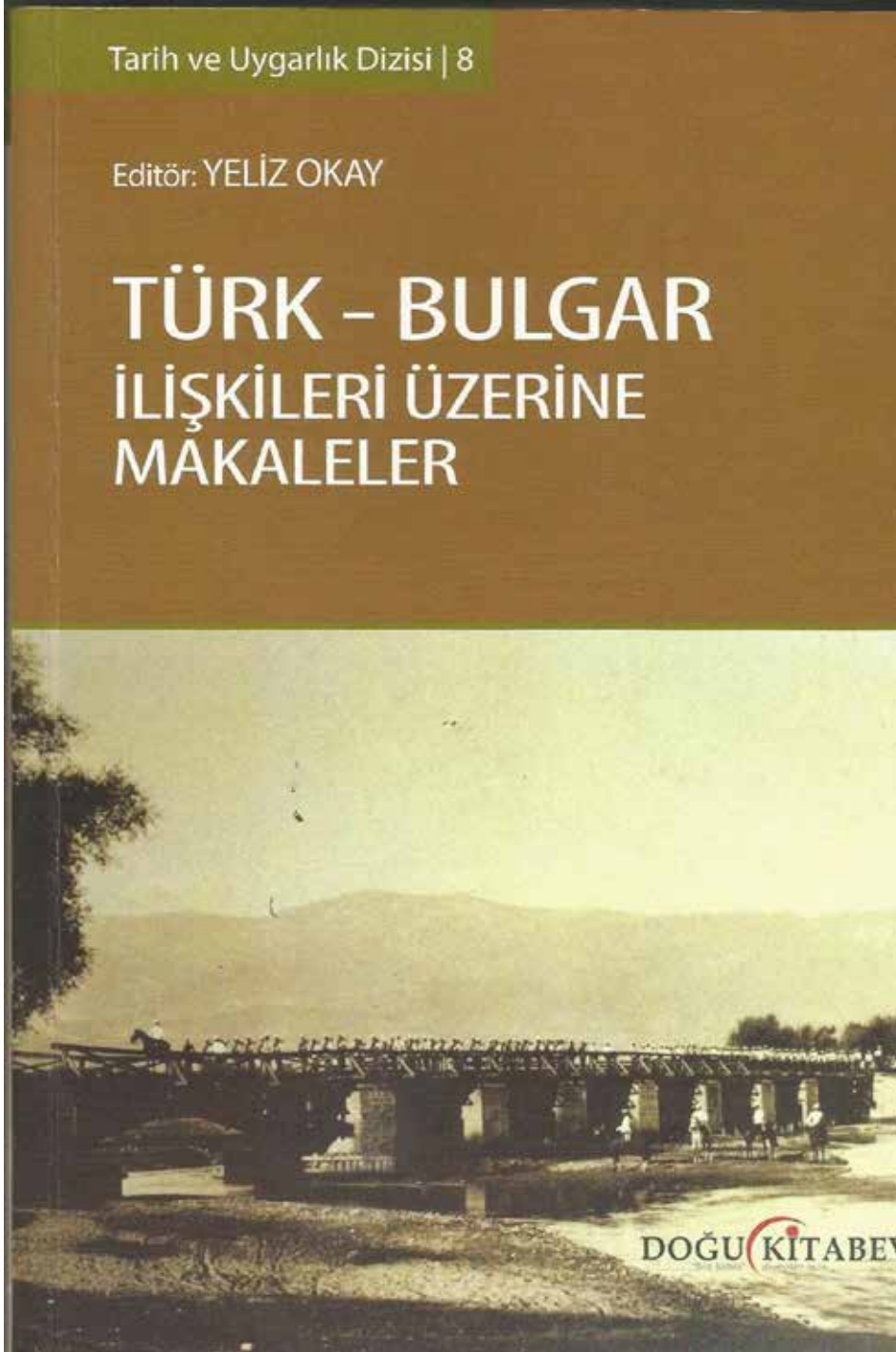
vatandaş muamelesi" görmemelidir." "Burada yüzlerce vatandaş katledildi. Binlercesi hapisanelerde, Belene'de hapsedildi. Biz çıplak ellerle bu meydanlara döküldük, şehitler verdik. Bu değerler için mücadele vermeliyiz. Bulgaristan ve Balkanlar'ın Türklerinin bölünme lüksü yok."

Doç. Dr. Yüksel Özkan, Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh" sözünü hatırlatarak, "Bizler bu söylemi ilke edinmiş bir örgütüz. Bizler ayrıca bu söylemi ilke edinmiş Bulgaristan Türkleriyiz. Dolayısıyla bizim ana amacımız insanların yaşadıkları ülkelerde eşit haklara sahip olmalarıdır" dedi. Bedel verdiğimiz değerler için mücadele etmemiz gerektiğinin altını çizdi. HÖH

partisinin güçlenmesi için herkesin katkı koymasına gerektiğini ifade eden Doç. Dr. Özkan, Balkan ve Bulgaristan Türklerinin bölünmeye lüksü olmadığını vurguladı. Kısıtlamalara rağmen ana dilinin yanı sıra Bulgarca'yı da iyi konuşmamızı tavsiye etti. Balkan Savaşlarında bu topraklarda yabancı tarihçilerin kitaplarına göre 600 binden fazla ölen Türklerin olduğuna dikkat çekerek, Bulgaristan Parlamentosu'nun sözde Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermenilere toplu katliam yapıldığını kabul etmesini BAL-GÖÇ olarak kınadıklarını ifade etti. HÖH Başkanı Lütfi Mestan'ın tarihin saptırılmaması çağrısı için teşekkür etti.

Kitap Tanıtımı

TÜRK- BULGAR İLİŞKİLERİ ÜZERİNE MAKALELER

Kara ve Demir yolu ile Türkiye'nin Avrupa'ya açılan kapısıdır Bulgaristan. Türkiye-Bulgaristan ilişkileri ülkemizde siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler perspektifinden ele alınmış ve ele alınmakta olan bir başlık. Ancak sadece bu perspektiften konuyu ele almak iki ülkenin halklarının duygu ve kültür birliğini tam anlamıyla yansıtmaya yeter mi noktasından hareketle biyografi, basın, yayın tarihi, siyaset bilimi, halk bilim ve edebiyat gibi değişik disiplinlerden makaleler bir araya getirme fikri ile oluşan bu kitap iki ülkenin yakın tarihindeki pek de güzel hatırlanmayan gelişmelerin bundan böyle iyi ve olumluya yönelmesi umuduyla derlendi.

Bir Tren Kalksa Gardan

Bir tren kalksa gardan
Göç aklıma gelir
Yağmur kar yağar
Yüreğim üşür, üşür düşlerim
Sel vurur gönül hanemi
Dermanı kalmaz dizlerimin

Ah başım vah başım acıdır aşım
Soğuk olur başımı koyduğum taşım
Ah başım vah başım dinmez gözyaşım
Hani nerde doğduğum evim kardaşım

Bir tren kalksa gardan
Solar Rumeli'nin kadife gülleri
Zambak boynun eğer
Yas tutar hanımeller
Çeşmelerden su pelin gibi akar
Yürek dağlar Rumeli türküleri

Ah başım vah başım acıdır aşım
Soğuk olur başımı koyduğum taşım
Ah başım vah başım dinmez gözyaşım
Hani nerde doğduğum evim kardaşım

Bir tren kalksa gardan
Kırlangıç yuvalarında telaşlanır yavrular
Figan kopar Rumeli sokaklarında
Sıgmaz ki anılar
Ne kofer¹ ne sandık
Ne de kompartimanlara

Ah başım vah başım acıdır aşım
Soğuk olur başımı koyduğum taşım
Ah başım vah başım dinmez gözyaşım
Hani nerde doğduğum evim kardaşım

Bir tren kalksa gardan
Baştanbaşa hasret kesilirim
Beni benden eder odalarda terk edilen
Kilimler çivit renkli duvarlar
Söyle be kardaş söyle
Kaderde yine ayrılık mı var

Ah başım vah başım acıdır aşım
Soğuk olur başımı koyduğum taşım
Ah başım vah başım dinmez gözyaşım
Hani nerde doğduğum evim kardaşım

Bir tren kalksa gardan
Prizren'den, Üsküp'ten, Selanik'ten
Doludizgin geçer gözüm önünden hüzün
Koyun sürüsü gibi dolar vagonlar
Etuş Tada² türküyü bugün kaldırmaz yüreğim der
Bir başka bahara kalır umutlar

Ah başım vah başım acıdır aşım
Soğuk olur başımı koyduğum taşım
Ah başım vah başım dinmez gözyaşım
Hani nerde doğduğum evim kardaşım

Bir tren kalksa gardan
Gözyaşı kurumaz hiç gözlerden
Depreşir özlemlerim
Viran olur bahçe bağlar
Saatli Maarif Takvimim
Duvarda kalır yaprakları koparılmadan

Ah başım vah başım acıdır aşım
Soğuk olur başımı koyduğum taşım
Ah başım vah başım dinmez gözyaşım
Hani nerde doğduğum evim kardaşım

Zeynel BEKSAÇ
Prizren / Kosova

Dızman (Göçmen Böreği)

Malzemeler

*Hamuru için:

- 3,5 su bardağı buğday unu
- 1,5 su bardağı yoğurt
- 1 yumurta
- Yarım çay bardağı zeytinyağı
- 1 çay kaşığı karbonat
- 1 çay kaşığı deniz tuzu
- 1 su bardağı ufalanmış beyaz peynir

Üzeri için:

- 1 su bardağı yoğurt
- Yarım çay bardağı zeytinyağı
- 1 tatlı kaşığı buğday unu
- birer tutam karbonat ve tuz
- 2 yemek kaşığı tereyağı
- tepsiyi yağlamak için zeytinyağı

Yapılışı:

Fırınınızı 220 veya 200 derecede ısıtın. 3 su bardağı unu geniş bir kaba koyup ortasını havuz biçiminde açın. Bu havuzun içine yoğurt, yumurta, zeytinyağı, karbonat ve tuz ilave ederek cıvık bir hamur hazırlayın. (Gerekirse yarım su bardağı un daha ilave edebilirsiniz.)

Hamurdan iyi şeftali büyüklüğünde bezeler koparın. Bezelerden birini ellerinizle bastırıp ince uzun şekil vererek açın. Uzun tarafın üzerine boylu boyunca peynir serpeleyip rulo biçiminde sarın. Hazırladığınız ruloyu 2-3 santim boyunda kesin. Kesik yüzü üstte kalacak şekilde yağlı tepsiyi yerleştirin. Hamurlar tepsinin içinde birbirine yapışık duracak. Diğer bezeleri de aynı şekilde hazırlayın.

Üzerine sürmek için yoğurt, zeytinyağı, un, karbonat ve tuzu birlikte çırpın. Tüm tepsinin üstüne bu karışımı gezdirin. Tepsinin üzerine eşit aralıklarla krema veya parçalara bölünmüş tereyağı ilave edin. Çörekotunu serpiştirip hemen fırının alttan ikinci rafına atın.

Üstü kızarana kadar, yaklaşık 30 dakika pişirin. Fırından çıkar çıkmaz sofraya getirin.

Kader HAYAT
Rusçuk/Bulgaristan